

8. DETSEMBER

Täna kell 17 kohtuvad Riiklik Nukuteatri näitlejad Tallinna Pioneeride Pales Eesti NSV pioneerimalevate näteringidega. «Eesti Energia» saalis (Estonia pst. 1) on Tallinna rahvateatri külalastajate konverents. «Vanemuise» näitlejad esotsas peanäitejuht K. Irdiga kohtuvad täna Jõgeva kultuurimajas teatrikülastajatega.

Ka Rakvere Teatris algab hooaeg. Täna õhtul on seal A. Sofronovi näidendi «Hoidke elavaid loogi» esietendus. See on teatrikuu neljas esietendus.

«Ugala» viib täna «Tanja» Tõra, Eesti NSV Riiklik Nukuteater külastab «Võlupilliga» Jõhvit ja Sompat.

9. DETSEMBER

Kell 19 algab V. Kingissepa nim. TRA Draamateatri teatrikülastajate konverents. Esitatakse katkendid lavateostest. Kell 15 kohtuvad noored näitlejad ja näitejuht L. Kalmel Tallinna koolide pillastega.

L. Koidula nim. Pärnu Draamateatri oodatakse külla teatri näidandit näitlejaid H. Elviste, P. Tuubelt, E. Koplit, H. Haraveed. Praegused vanemuislased tood kaasa katkendid «Least», «Ainult unistusest» ja «Hüppest le oma varju». Pärnu teatri rahal aga algavad külalissetendused artus, kus kolmel päeval mängitakse «Lumivalgekest ja seitset õialpoissi».

«Ugala» näitlejad külastavad teimtal soovhoosi ja Villandi töösnoorde keskkooli. Eesti NSV Riiklik Nukuteater on «Pärdiku ja Kastanipoisiga» Tapal ning «Ugala» külastab «Võlupilliga» Narvas ja Sinimäe koolis.

«Estonia» järjekordne uuslavastus pakub tavalisest rohkem uudist, sest siin saavad tuleristsed kolme noore helilooja värsked algupärandid lühiballetid «Tänav» (H. Jürisalu), «Poiss ja liblikas» (E. Tamberg) ja «Kaubamaja» (J. Koha). Libretoode autor ja lavastaja on Udo Väljaots.

Lühiballett on oma olemuselt väga lakooniline kunstivorm. Ta pole üksikasjaline jutustus, vaid

NK
m. 287.
8. 11. 63.

TEATRIKUU KOLMAS ESIETENDUS

käsitleb üht kitsamat teemat, mille alusel püüab tantsuliste vahenditega anda ideelis-kunstilise üldistuse. Kuid üksikasjalise, olustikuliselt konkreetse tegevuskäigu puudumine ei tähenda sisu puudumist. Viimase aja balletiloomingus on sageli just lühiballetid oma kontsentreeritusega väga sisukad ning jõuavad suurte mõtetlike üldistusteni («Ballett-sümfoonia», «Paganini», «Sümfoonilised tantsud» jne.).

Uued lühiballetid on laadilt väga erinevad. Mida tahavad kuulrid vaatajale öelda?

Heino Jürisalu «TÄNAV» on dramaatilise koega teos.

...Näeme ja kuuleme õhtuse tänava erksaid rütme. Ruttavad inimesed, rõõmus saqimine, lus-

takas poiste ja tüdrukute saak. See on südalinna liiklusrohke tänava tavaline õhtumeeleolu.

Ent kui õhtu hakkab ööks muutuma, peatub meie pilk teistlaadi nähtusel. Kusagil lavanurgas satub prožektorikiirtesse rühm sihitult lõnkujaid. Laaberdavatele poistele lisandub maitsetult ja edevalt ehitud plikade kolmik. Nende vingerdav-vangerdavasse tantsu valgatab äkki sisse Tüdruk. Tal on küll niisama vulgaarsed maneerid, kuid nende varjus

temaksuks ara ja alatu kallalitungi. Tüdruk ja Noormees ei lase aga end hirmutada ega kõhkleva lüüa. Neiu on täiesti vabannend oma varajasematest mõjutajatest. Hahetav hommik näeb teda Noormehega käsikäes uutele päevadele vastu astumas.

Tüdrukut tantsivad Ülle Ulla ja Elonna Sprit, Noormees — Jüri Lass ja Juris Žigurs. Heino Jürisalu värskekõlaline muusika hakkab nende liikumistes elama oma lavalist elu.

peitub siiski mingi sisemine säde, mis teda teiste apaatselt tühisusest eraldab.

Lõngused on ülbed, aga arad. Nad ei tunne end kindlalt ning kaovad vaatepiirilt esimese häiriva signaali peale. Nii jääb Tüdruk vahepeal üksik ning satub kokku Noormehega, kes on neiu senistest kaastastest hoopis erinev — aus, siiras, usaldav. Ning Tüdruk hakkab endalegi märkamatuks tükk-tükilt lahti ütleva lõngustelt ülevõetud labasest käitumisjoonest ning tõeliselt väärtusliku inimese kõrval puhkevad lahti ka temas peituvad head omadused. Noorte armastusduett on kaunis ja südamesoe.

Kuid endiselt sihitud päevad sekkuvad veel kord Tüdruku ellu. Huligaanide jõuk korraldab kät-

Eino Tambergi «POISS JA LIBLIKAS» on rajatud A. H. Tammsaare filosoofilisele miniatuurile. Oitsev lilleväli õõsub suvutuules, raugelt leegitseb karikakarde ja kellukate keskel üksik punane moon. Poiss tunneb rõõmu sellest ilust ja värvisärast. Kuid siis tõmbab ta pilgu endale sädelev Liblikas, kes lillelt lillile lendab, meelitab ja jälle käest kaob. Poiss jookseb talle järele, unustades püüdmishoos kõik. Ent liblikas mängleb, edvistab ja kaob siis lõplikult.

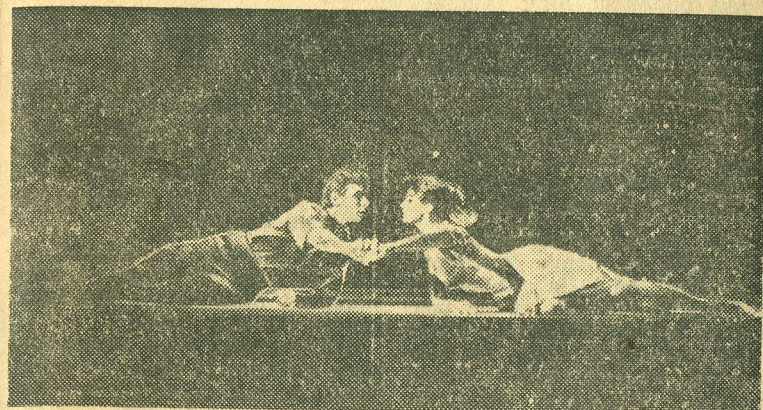
«Aga kui poiss nõnda seisib ja üksisilmi metsa taha vahtis, lehvitas tuuleõhk talle joovastavat lõhna ninasse ja meelde tulid ununenud lilled, mis noppijat ootasid. Lõhnast heldinuna ärritatuna pöördus poiss ja oli valmis lähema õie poole kummarduma, aga jahmatades jäi ta paigale ning ta palgeilt kustus leegitsev jume: liblikat püüdes oli ta kõik lilled ära tallanud.» kirjutab Tammsaare.

Lihtne looke, mis peaks aga kaasa tooma ulatuslikuma mõtetemõlgutusi. Eino Tambergi muusikas kuuleme maheda lüürika kõrval kaasakiskuvat tunde ja mõtte intensiivsust.

J. Koha ballett «Kaubamaja» (paremal). Sporditarvete osakonnas.

E. Tambergi balletis «Poiss ja liblikas» tantsivad peaosades Eesti NSV teeneline kunstnik Tiiu Randviir ja Jüri Lass.

G. Vaidla fotod

Stseen H. Jürisalu balletist «Tänav». Tütarlaps — Ülle Ulla. Noormees — Jüri Lass.

Liblikas on Tiiu Randviir ja Aime Leis, Poiss — Jüri Lass ja Anton Bome. Punast mooni tantsivad Larissa Skljanskaja ja Larissa Kaur.

Jaan Koha «KAUBAMAJA» on lustakas lõpulugu kogu õhtule, lõbus kooda, kus meie silme eest värvikate karakteritena möödub kogu balletirühm. Seda lühiballetti võiks võrrelda sõbraliku šaržiga, kuid humoristlike stseenide kõrval näeme ka lüürilisi. Siin pole ühtset teost läbivat süžeed. Üksikuid episoodikesi ühendab kirju, inimküllane, pulbitsev põhimõtte: «Oma silm on kuningas»!

kogu rühm.

Balletiminiatuurid kujundas

LEA TORMIS

